

วิกฤตเศรษฐกิจโลก...ปาล์มน้ำมันจะวิกฤตหรือไม่

กุมภาพันธ์ 2555

อรุณญา ศรีวิโรจน์

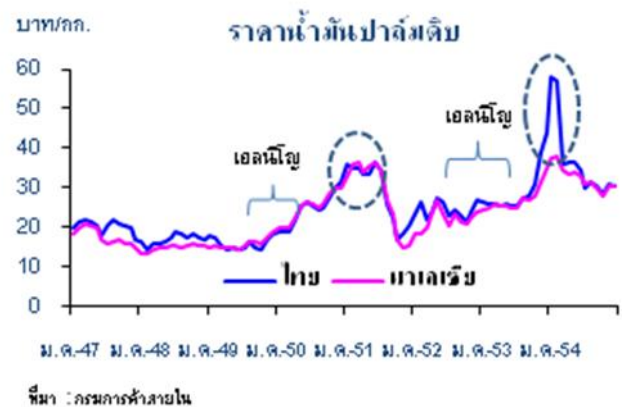
หากภาครัฐมีแผนการใช้
พลังงานทดแทนที่ชัดเจนและ
สร้างความมั่นใจให้ผู้ผลิต
คาดว่าราคาผลปาล์มเฉลี่ยทั้งปี
ไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 5 - 6 บาท
และคงไม่เกิดวิกฤตซ้ำรอย
* เหมือนที่ผ่านมา

Summary

ปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มยังคงแข็งแกร่งถึงแม้จะได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก เนื่องจากน้ำมันปาล์มเป็นพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องมากมาย ความต้องการจึงมีต่อเนื่องตามประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความต้องการจากอินเดีย อินโดนีเซียและจีน อย่างไรก็ตาม ยังต้องระวังปัจจัยเสี่ยงจากเศรษฐกิจโลกที่ยังอ่อนแอ สภาพอากาศที่แปรปรวน ที่สำคัญคือ มาตรการคว่ำบาตรอิหร่านของนานาประเทศอาจดันให้ราคาพุ่งสูงอีกครั้ง

ปี 2554 ที่ผ่านมามีถือว่าเป็นปีที่ท้าทายปีหนึ่งสำหรับอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มโลกและไทย ท่ามกลางปัจจัยแวดล้อมที่ไม่แน่นอน ที่สำคัญคือสภาพอากาศที่แปรปรวนจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลกระทบต่อการออกผลของต้นปาล์มมีปริมาณต่ำกว่าปกติมาก โดยเฉพาะในประเทศไทย จนเกิดภาวะวิกฤตน้ำมันปาล์มหรือปรากฏการณ์น้ำมันปาล์มขาดตลาดเมื่อต้นปี 2554 ต้นราคาพุ่งสูงเป็นประวัติการณ์ นอกจากนี้ ปัญหาหนี้สาธารณะของประเทศในแถบสหภาพยุโรปและปัญหาเศรษฐกิจถดถอยในสหรัฐอเมริกาที่ยืดเยื้อมากกว่า 2 ปี ยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จในการแก้ไข มาตรการเหมือนจะลุกลามไปประเทศอื่น ๆ ในยุโรปเพิ่มขึ้น ประกอบกับผลผลิตโลกที่เริ่มฟื้นตัวตั้งแต่ไตรมาส 2 มีผลให้สต็อกอยู่ในระดับสูง ได้บั่นทอนความเชื่อมั่นของ

รูปที่ 1

นักลงทุนในตลาดซื้อขายล่วงหน้าน้ำมันปาล์มมากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี สะท้อนจากราคาในตลาดล่วงหน้ามาเลเซียลดลงจากเฉลี่ย 3,700¹ ริงกิต/ตันเมื่อต้นปี มาอยู่ที่ประมาณ 3,100² ริงกิต/ตันในปลายปี

¹ ราคาเฉลี่ยของเดือน ม.ค.54 เป็นราคาส่งมอบล่วงหน้า 2 เดือน

² ราคาเฉลี่ยของเดือน ธ.ค.54 เป็นราคาส่งมอบล่วงหน้า 2 เดือน

สำหรับปี 2555 เค้าวางของความผันผวนจากปัจจัยที่กล่าวมายังคงมีอยู่ และจะทำให้การบริโภคน้ำมันปาล์มลดลงจนส่งผลกระทบต่อราคาหรือไม่นั้น บทวิเคราะห์นี้ขอเสนอมุมมองโดยพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินทิศทางของราคาน้ำมันปาล์มในปี 2555

ผลผลิตปี 2555 เพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลง

ปี 2555 คาดว่าผลผลิตน้ำมันปาล์มโลกจะเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ประมาณร้อยละ 3.4 (ตารางที่ 1) ชะลอลงมากเมื่อเทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 ในปี 2554 แม้ว่าพื้นที่ปลูกทดแทนตั้งแต่ปี 2551-2552 ในอินโดนีเซียและมาเลเซียเริ่มให้ผลผลิตในปีนี้ก็ตาม เนื่องจากนักวิเคราะห์คาดว่าวงจรชีวิตวิทยาในการให้ผลของต้นปาล์มเริ่มพักฟื้น หลังจากที่ให้ผลผลิตมากแล้ว ประกอบกับเกิดอุทกภัยในพื้นที่ปลูกสำคัญของมาเลเซีย คาดว่าจะกระทบต่อการให้ผลผลิตในปี 2555

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรคาดว่าผลผลิตของไทยปี 2555 จะเพิ่มขึ้นจาก 10.2 ล้านตันในปี 2554 มาอยู่ที่ 11.6 ล้านตันตามพื้นที่ให้ผลที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ตารางที่ 1

ผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก (ล้านตัน)						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012F
มาเลเซีย	15.3	17.7	17.6	17.0	18.9	19.3**
อินโดนีเซีย	16.7	18.9	21.0	22.1	23.9	24.9
อื่น ๆ	5.7	6.0	6.7	6.8	7.3	7.6
รวม	37.7	42.6	45.3	45.9	50.1	51.8
%y-o-y	4.8	12.8	6.3	1.3	9.3	3.4

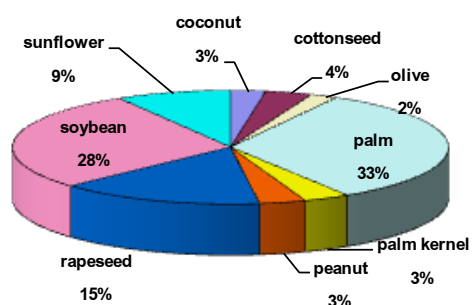
ที่มา : Malaysian Palm Oil Board,
** ประมาณการมกราคม 2555

อินเดีย อินโดนีเซียและจีนยังเป็นผู้บริโภครายใหญ่

จากข้อมูลของ The United States Department of Agriculture ที่ผ่านมาโลกได้พึ่งพาการบริโภคน้ำมันปาล์มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33 ของการบริโภคน้ำมันทั้งหมด (รูปที่ 2)

รูปที่ 2

การบริโภคของโลกปี 2555

ที่มา : The United States Department of Agriculture

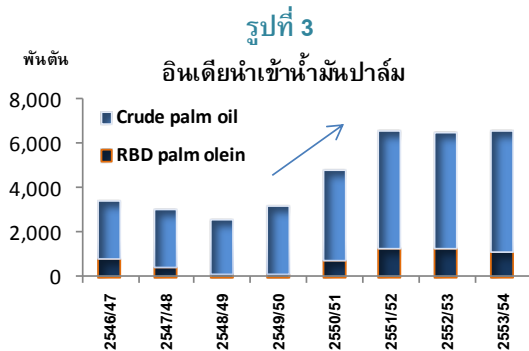
ในรูปแบบของการบริโภค การใช้ในอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคัล การผลิตไบโอดีเซล และอื่น ๆ ปี 2555 คาดว่าความต้องการยังคงขยายตัวตามจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้นประมาณ 75 ล้านคนต่อปี แต่ขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปี (ตารางที่ 2) เนื่องจากคาดว่าความต้องการจะชะลอลงจากเศรษฐกิจโลกที่อ่อนแอ อย่างไรก็ตาม ช่วง 4 - 5 ปีที่ผ่านมาอินเดียและจีนเปรียบเสมือน

ตารางที่ 2

ความต้องการน้ำมันปาล์มโลก (ล้านตัน)						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012F
อินเดีย	3.7	4.9	6.6	6.5	6.6	7.0
อินโดนีเซีย	3.9	4.4	4.8	5.4	6.2	6.8
จีน	5.5	5.7	6.0	6.0	6.2	6.6
สหภาพยุโรป	4.5	4.9	5.6	5.7	5.4	5.5
อื่น ๆ	19.9	21.4	22.4	22.6	24.2	25.1
รวม	37.5	41.3	45.4	46.5	48.7	51.0
%y-o-y	5.9	10.1	8.7	2.4	4.8	4.4

ที่มา : Malaysian Palm Oil Board, The Solvent Extractor's Association of India

กระดุกสันหลังของน้ำมันปาล์ม เนื่องจากสองประเทศนี้มีประชากรมาก และเชื่อมั่นว่าในภาวะที่เศรษฐกิจโลกยังมีความไม่แน่นอนสูง จีนและอินเดียสามารถเป็นพระเอกในการฟื้นคืนสู่ปกติของภาคอุตสาหกรรมอย่างชัดเจน ประกอบกับนโยบายด้านภาษีของอินเดียมีส่วนกระตุ้นความต้องการน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น เห็นได้จากกราฟ (รูปที่ 3) ตั้งแต่ ปี 2550/51 เป็นต้นมา อินเดีย

ที่มา : The Solvent Extractors' Association of India

นำเข้าน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงกว่าร้อยละ 50 เนื่องจากผลผลิตพืชน้ำมันในประเทศไม่เพียงพอ และเพื่อลดแรงกดดันด้านเงินเพื่อภาครัฐจึงได้ลดภาษีนำเข้าน้ำมันดิบและน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์จากร้อยละ 20 และร้อยละ 27.5 เหลือร้อยละ 0 และร้อยละ 7.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังห้ามส่งออกน้ำมันบริโภคจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2555 ยกเว้นน้ำมันบางชนิด เช่น น้ำมันละหุ่ง น้ำมันมะพร้าว ฯลฯ และคาดว่าปี 2555 อินเดียมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณร้อยละ 9 ส่วนความต้องการจากจีนถึงแม้จะไม่ร้อนแรงเหมือนที่ผ่านมาแต่ด้วยเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ คาดว่ายังคงมีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม ประเทศที่น่าจับตามอง คือ อินโดนีเซียซึ่งเป็นผู้ผลิตหลักเองและมีประชากรจำนวนมาก มีความต้องการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจนอยู่ในอันดับสองแทนจีนตั้งแต่ปี 2554 เพราะ

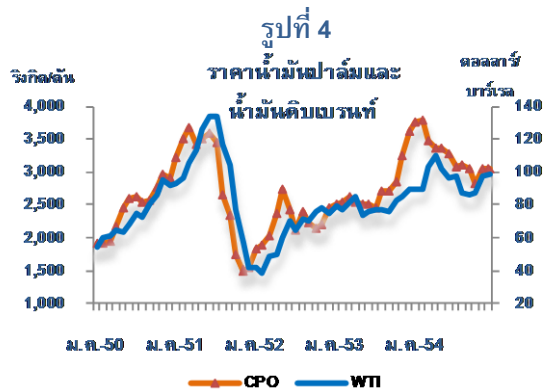
รัฐบาลมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคัลในประเทศและมีการผลิตไบโอดีเซลเพิ่มขึ้น โดยการผลิตไบโอดีเซลเพื่อส่งออกไปสหภาพยุโรปเป็นส่วนใหญ่ ส่วนปากีสถานเมื่อเร็ว ๆ นี้มีการลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มจากอินโดนีเซียและมาเลเซียเช่นกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ประเทศแถบตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือยังคงเป็นตลาดสำคัญสำหรับน้ำมันปาล์ม เนื่องจากมีการใช้น้ำมันปาล์มในผลิตภัณฑ์อาหารต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ขณะที่ประเทศมาเลเซียต้องการใช้ในอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคัลและไบโอดีเซลเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับหลาย ๆ ประเทศทางตะวันตกที่ส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซล

ทางด้านกลุ่มสหภาพยุโรปซึ่งกำลังเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ ปี 2554 มีความต้องการน้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น แต่การนำเข้าไบโอดีเซลจากน้ำมันปาล์มลดลง เนื่องจากกฎระเบียบ (Renewable Energy Directive) ที่เข้มงวดในเรื่องแหล่งกำเนิดและมาตรฐานไบโอดีเซลที่นำเข้าต้องผ่านการรับรองไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีผลบังคับใช้จริงจึงในปีที่ผ่านมา

ราคาน้ำมันดิบและน้ำมันถั่วเหลืองมีแนวโน้มสูงขึ้นเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ความต้องการน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น

ปัจจุบันไม่อาจปฏิเสธได้ว่าราคาน้ำมันปาล์มนอกจากเคลื่อนไหวตามราคาน้ำมันถั่วเหลืองแล้วยังเคลื่อนไหวตามราคาน้ำมันดิบด้วย คาดว่าในปี 2555 ราคาน้ำมันดิบยังทรงตัวในระดับสูงกว่า 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล เนื่องจากปัญหาด้านการเมืองทั้งในประเทศและระหว่างประเทศของผู้ผลิตในตะวันออกกลาง

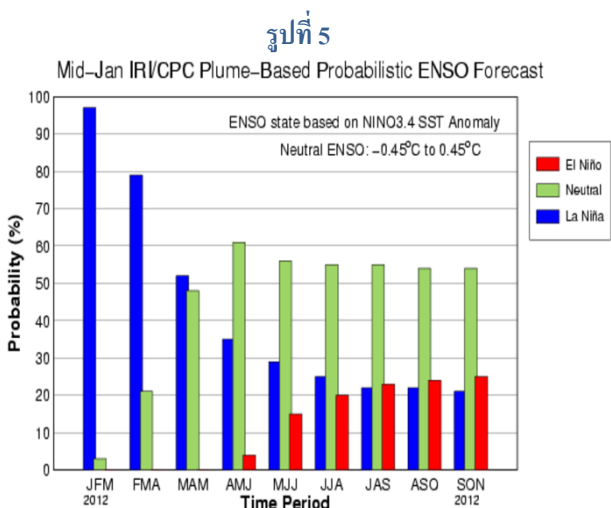
ขณะเดียวกันพื้นที่เพาะปลูกถั่วเหลืองในอาร์เจนตินาและบราซิลประสบภัยแล้งทำให้ผลผลิตถั่วเหลืองดิ่งตัว น้ำมันปาล์มจึงเป็นสินค้าทดแทนที่ดีที่สุด

ที่มา : Malaysian Palm oil Board

สภาพอากาศยังเป็นปัจจัยเสี่ยง

เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน จะเห็นว่าปีที่ผ่านมาทั้งเอลนีโญและลานีญามีอิทธิพลต่อผลผลิตปาล์มน้ำมันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ค่อนข้างมาก

สำหรับปี 2555 The International Research Institute for Climate (IRI) คาดการณ์ว่า (19 มกราคม 2555) ปรากฏการณ์ลานีญายังสูงถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2555 โดยระดับความเป็นไปได้ อยู่ที่ร้อยละ 79 -97 (รูปที่ 5) หลังจากนั้นจะ

ค่อย ๆ อ่อนกำลังลง ส่วนกรมอุตุนิยมวิทยาของไทยรายงานว่าปรากฏการณ์ลานีญายังมีต่อเนื่องถึงกลางปี 2555 หากไม่รุนแรงปริมาณน้ำฝนจะเอื้ออำนวยต่อการให้ผลผลิต

ราคาตลาดโลกปี 2555 คาดว่าสูงกว่า 3,000 ริงกิตต่อตัน

จากปัจจัยที่กล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าการต้องการของตลาดโลกยังมีต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากอินเดียยังเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรและความมั่งคั่งที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าการต้องการจากจีนอาจจะแผ่วไปบ้าง จากนโยบายเศรษฐกิจที่ลดความร้อนแรงลง และผลผลิตถั่วเหลืองในประเทศค่อนข้างดีก็ตาม การนำเข้าน้ำมันปาล์มของจีนปีนี้เป็น การนำเข้ามาเพื่อเก็บสต็อกเป็นสำคัญ ขณะที่ผลผลิตปาล์มน้ำมันโลกชะลอลงจากสภาพอากาศ ประกอบกับมีปัจจัยหนุนจากราคาน้ำมันดิบที่อยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มในปี 2555 คาดว่าเคลื่อนไหวอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่า 3,000 ริงกิตต่อตัน

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ต้องติดตามว่าจะกระทบด้านลบต่อราคาตลาดโลกมากน้อยแค่ไหน คือ การแข่งขันทางด้านภาษีส่งออกกระหว่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย เนื่องจากตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 อินโดนีเซียลดภาษีส่งออกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ให้อยู่ในระดับต่ำกว่ามาเลเซียมาก เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมปลายน้ำในประเทศ (ลดภาษีส่งออกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์จากร้อยละ 25 เหลือร้อยละ 13 ส่วนน้ำมันปาล์มดิบจากร้อยละ 25 เหลือร้อยละ 22.5) มีผลกระทบต่อมาเลเซียซึ่งเสียส่วนแบ่งตลาดไปพอสมควร และมาเลเซียกำลังหาทางเจรจากับอินโดนีเซีย

นักวิเคราะห์ทางเทคนิคพยากรณ์³ ว่าถ้าช่วง 1 เดือนนี้ราคายังคงอยู่เหนือ 3,100 ริงกิตต่อตันได้ จะเพิ่มความเชื่อมั่นให้ตลาด ดังนั้น อีก 2 - 3 เดือนต่อไปมีโอกาสที่ราคาจะไปถึง 3,400 ริงกิตต่อตัน อย่างไรก็ตาม หากราคาอยู่ต่ำกว่าระดับ 3,100 ริงกิต/ตัน ก็จะเคลื่อนไหวอยู่ที่ระดับ 2,900 – 3,100 ริงกิตต่อตัน

ราคาน้ำมันปาล์มไทยคาดว่าจะสูงตามราคาตลาดโลก

ในปี 2555 คาดว่าความต้องการใช้ในประเทศเพื่อบริโภคและผลิตไบโอดีเซลเพิ่มขึ้นร้อยละ 18 (ตารางที่ 3) รวมทั้งการที่ภาครัฐให้ความสำคัญต่อการเก็บเกี่ยวผลปาล์มสุกและให้โรงงานสกัดรับซื้อผลปาล์มในราคาตามคุณภาพที่อัตราร้อยละ 17 ขึ้นไป จะส่งผลให้ราคาปรับตัวสูงในทิศทางเดียวกับราคาในตลาดโลก โดยคาดว่าราคาผลปาล์มเฉลี่ยทั้งปีไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 5 - 6 บาท ส่วนน้ำมันปาล์มดิบคาดเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างกิโลกรัมละ 30 - 32 บาท

อย่างไรก็ตาม จากการที่ผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบในปี 2555 รวมกับสต็อกต้นปี คาดว่าจะอยู่ที่ 2.29 ล้านตัน ขณะที่ความต้องการใช้ในประเทศและส่งออกมีจำนวน 1.92 ล้านตัน ดังนั้น น้ำมันปาล์มดิบที่สกัดได้จะเกินกว่าความต้องการใช้บริโภคในประเทศและสต็อกยังคงอยู่ในระดับสูง ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาครัฐควรมีแผนการใช้พลังงานทดแทนที่ชัดเจนและสร้างความมั่นใจให้ผู้ผลิต รวมทั้งการบริหารจัดการสต็อกและการส่งออกให้เกิดความสมดุลระหว่างผลผลิตและความต้องการใช้ เพื่อที่จะไม่เกิดวิกฤตซ้ำรอยเหมือนที่ผ่านมา

ตารางที่ 3

สมดุลงาน้ำมันปาล์มดิบ(ตัน)	ปี 2554 ^E	ปี 2555 ^E
สต็อกต้นปี	68,000	313,000
ผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ	1,809,000	1,972,000
นำเข้า	60,000	-
ใช้ในประเทศ		
- ผลิตน้ำมันพืช-ส่งออก	957,000	1,002,000
- ผลิตไบโอดีเซล	380,000	576,000
ส่งออก-น้ำมันปาล์มดิบ	287,000	340,000
สต็อกปลายปี	313,000	367,000

ที่มา : กรมการค้าภายใน

References

- Bhavna (2011), Update on the Indian Vegetable oils Scenario, Malaysian Palm Oil Fortune Vol:11, December 2011
- Dorab E Mistry (2011), 6th China International Oil & Oilseeds Conference By Dalian Commodity Exchange & Bursa Malaysia, Guangzhou, 13 November 2011
- Global economic (2011), World commodity forecasts : food, feedstuffs and beverages, Economist Intelligence Unit, December 2011, January 2012
- Benny Lee (2011), Market Watch, Malaysian Palm Oil Fortune, Vol : 12, December 2011

³ พยากรณ์เดือนธันวาคม 2554